

El políedre per entendre Mallorca

La 'Gran Enciclopèdia de Mallorca' arribarà el 1998 al desè any de publicació. S'ha editat en fascicles, setmana a setmana, fins convertir-se en un èxit sense precedents a Mallorca, però encara és pràcticament desconeguda en la resta dels Països Catalans.

A començament del 1998, la *Gran Enciclopèdia de Mallorca* (GEM) finalitzarà la publicació del primer cos format per 19 volums. Després, seguirà amb l'*Atlas de la Gran Enciclopèdia de Mallorca*, que ocuparà dos volums més i que s'acabaran de publicar el 1999. En conjunt hauran estat onze anys —deu si no es compta l'*Atlas*— de publicació força original: una de les poques o per ventura l'única enciclopèdia que s'ha editat al llarg d'una dècada, setmana a setmana en fascicles de 16 pàgines. Però encara n'hi ha més. S'ha distribuït gratuïtament amb els diaris *Ultima Hora* i l'antic *Baleares* (propietat del Grup Serra), tots dos en castellà, encara que la GEM està íntegrament en català. I encara més: l'èxit ha estat enorme i són milers els mallorquins que li han demostrat una fidelitat absoluta tot i el llarg període de publicació.

L'inici de l'aventura. Originàriament, i segons conta el seu actual director Pere Fullana, la GEM va néixer a partir d'una idea periodís-

tica, és a dir, fer una mena de 'qui és qui' de Mallorca: "Els promotors van demanar opinions a persones de l'àmbit universitari i de la cultura, i la idea original es va anar complicant a poc a poc, fins que arribaren a la decisió de fer una verdadera enciclopèdia de Mallorca". Això era el 1987. Amb les aportacions d'intel·lectuals com Damià-Ferrà Pons, Llorenç Capellà, Guillem Frontera i, sobretot, Miquel Dolç —tots els quals formaren el consell de direcció de la GEM, juntament amb l'editor, Pere Serra— la *Gran Enciclopèdia* començà a prendre forma i al desembre del 88 sortia a la llum el primer fascicle. "Al començament la veritat és que no es pensava en una durada tan llarga; crec —jo encara no

hi era— que la idea era fer-ne set o

vuit volums... i n'hem fet 19!", explica Fullana.

En aquells inicis dirigia la GEM Ferran Aguiló, que se'n responsabilitzà fins el març de 1991. Durant els següents mesos, fins al desembre, la directora fou Lourdes Mazaria. Finalment, Pere Fullana, es fa càrrec de la direcció d'ençà de gener de 1992. Des del primer moment els responsables de la GEM, en contacte amb professors universitaris, cercaren de crear un cos de redactors especialitzats. Així, un grup de joves llicenciats en història, art, geografia o filologia, han anat treballant a la GEM. "Això ha estat molt important per a l'*Enciclopèdia* perquè ha permès, gràcies a les ànsies d'investigació dels joves titulats —molts dels quals amb tesines o tesis en marxa—, que s'hi anassin incorporant moltes dades inèdites que d'altra manera n'haguessin quedat fora. Moltes, o totes, les enciclopèdies són fruit d'una tasca de síntesi i de recopilació. Aquesta també, però té com a originalitat una àmplia aportació de dades noves que no es troben a cap altre lloc".

En aquest grup de professionals que han anat passant per la GEM s'hi troben Emilià Páez, Antoni Marimón, David Ginard, Margalida Tur —actual coordinadora—, Arnau Company, Josep Merino, Bernat Campins, Catalina Sureda, Maria Josepa Mulet, Gabriel Seguí, Antònia Sastre...

Pere Fullana, director de la 'Gran Enciclopèdia de Mallorca': "Jo crec que hem aconseguit l'harmonia necessària perquè s'hi engaxàs tot tipus de gent..."

Part de l'equip que realitza la 'Gran enciclopèdia de Mallorca', amb el seu director, Pere Fullana, a la dreta. Aquesta obra ha servit indirectament com una mena d'escola de postgrau d'historiadors mallorquins.

PERE BOTA

La GEM ha servit indirectament com una mena d'escola de postgrau d'historiadors mallorquins i, així, alguns dels especialistes que hi han passat –o hi són encara– ja s'han fet un nom en el panorama historiogràfic mallorquí, com és el cas de Marimon, Company o Ginard, o bé s'han incorporat a tasques docents a la Universitat, com en el cas de Mulet.

Es pot quantificar l'èxit de públic d'una obra tan peculiar? "No, però hi ha dades que demostren la gran acceptació", diu el director. "Pensem que és un producte que es dona gratuïtament com a col·leccionable de 16 pàgines setmanals. Cap empresa privada aguantaria això si no tengués un rendiment. En aquest sentit l'*Enciclopèdia* és única perquè en el món de la comunicació és impensable que un producte en fascicles duri deu anys".

Una publicació d'aquestes característiques ha de tenir algun secret

per enganxar tanta gent. Pere Fullana també ho pensa: "Jo crec que hem aconseguit l'harmonia perquè s'hi enganxàs gairebé tot tipus de gent. És l'única explicació. Des d'aquell que té curiositat per saber alguna cosa determinada, com ara on és i quina és la història d'algunes possessions, fins aquell professor al qual la GEM li serveix com a eina per a la seva feina, passant pels estudiosos de matèries diverses, per als quals l'*Enciclopèdia* és una eina de consulta molt útil".

Les limitacions. A pesar de l'èxit, la GEM té dos problemes fruit de dues limitacions: la mateixa dinàmica de publicació i el poc o nul impacte fora de les Illes.

Pel que fa al primer problema, Fullana diu: "a tots ens hagués agradat disposar de més temps per fer alguna cosa més, aprofundir més en alguna altra; sempre t'agradaria haver-ho fet millor, dedicar-

hi més temps, però cada setmana s'havia de publicar un fascicle i sistemàticament –sense excepcions– entre fer una veu i publicar-la passava el mateix temps. Era l'única manera. Això ha estat un problema, però també ha estat un estímul perquè es veia la feina feta, a termini fix, i no com passa en altres enciclopèdies que no tenen cap periodicitat prèvia".

El que no s'ha resolt és el problema que afecta els productes culturals fets en català a les Balears: la indiferència del Principat. "Ho deia Fuster. L'excés de prudència perquè no se'ls acusi d'*imperialistes* els ha convertit en indiferents al que es fa a les Balears o al País Valencià". Així, una obra com la GEM, ha passat pràcticament desapercebuda a Catalunya, tot i no ser una enciclopèdia localista: "No és localista. Local sí, perquè està autolimitada a un espai geogràfic que és Mallorca, però s'obre a tota aquella persona o fet que tengui relació amb l'illa. Tot aquell de certa rellevància que hagi residit, que hagi passat una temporada, que hagi escrit, que hagi pintat, que hagi investigat o que hagi estat vinculat per qualsevol cosa, hi apareix. Tot això conforma un univers molt més ric que no es pot pas dir localista. No és, solament, una enciclopèdia de llocs i de vida local. Hi ha prou a veure alguns dels noms que hi apareixen: Blasco Ibáñez, Agatha Christie... És una visió polièdrica de la realitat mallorquina".

Miquel Payeras

De la ingènua veritat i altres contes valencians

Eduard Soleriestruch

En la dècada dels cinquanta, la narrativa curta va fer un paper important en la normalització del panorama literari valencià. El present volum recull narracions d'Eduard Soleriestruch publicades a finals dels anys cinquanta i principis dels seixanta.

Bromera

"Els Nostres Autors", 36

Curs de valencià 45 unitats didàctiques

T'ajudarà a preparar l'àrea 3 de domini pràctic del sistema lingüístic elemental i mitjà de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià

Denes 10 Editorial

Libre de les meravelles del món

Marco Polo

El Libre de les meravelles del món és una obra que al llarg dels temps ha estimulat la fantasia dels somiadors i la curiositat de comerciants i aventurers. Per primera vegada, en català, una versió integradora i actual d'aquest llibre legendari.

Edicions del Bullent

"Torsimany"